

DE KRACHT VAN DE REGIO

VALLEI & VELUWE
Klimaatbestendig

VOORTGANGSRAPPORTAGE
VALLEI & VELUWE
KLIMAATBESTENDIG
ZOMER 2025 - ZOMER 2026

Inhoud

Voorwoord van Heemraad Carlo van Dijk	3
1. Inleiding De kracht van de regio!	4
1.1. Vallei & Veluwe klimaatbestendig en samenwerking met haar partners	5
2. De opgave in beeld	7
2.1 Stresstesten	7
2.2 Regionale Klimateffectatlas	8
3. Acties	9
3.1 Waterzuinige industrie	9
3.2 Drinkwaterbesparing: Bouwtafel Waterzuinige wijken	10
3.3 Communicatie wateroverlast en droogte naar bewoners... ..	10
3.4 Geen regenwater in het riool	10
3.5 Wateroploop Waternetwerk Veluwe	11
3.6 Aan de slag met Hitte	11
3.7 Ontwikkeling actie Biobased Bouwen	11
3.8 Adaptatiepiramide	12
4. Bestuurlijke uitdagingen: werken aan veiligheid en veerkracht.....	13
4.1 Natuurbranden	13
4.2 Lobby Bouwtafel	14
4.3 Grondwater Veluwe	14
5. Gouden druppel 2025	15
5.1 Nominaties & winnaar 2025	15
5.2 Winnaar 2025: Holie Molie	15
6. Klimaattop	16

Voorwoord van Heemraad Carlo van Dijk

Dit is de zesde voortgangsrapportage van de regionale samenwerking Vallei & Veluwe Klimaatbestendig (VVK). Deze rapportage gaat over de periode zomer 2025 – zomer 2026. Wie de rapportages van de afgelopen jaren leest, ziet hoeveel werk er binnen de VVK is verzet. Dat doen we samen: ambtenaren, bestuurders en steeds meer maatschappelijke partners. Altijd vanuit ons motto: “Regionaal delen, lokaal doen!”

Mooie voorbeelden daarvan leest u in deze voortgangsrapportage. Juist **nieuwe wethouders** (welkom trouwens!) nodig ik uit om zich via deze informatie een goed beeld te vormen van alles wat er gebeurt.

In 2025 hebben we de klimatrisico's opnieuw geactualiseerd. We krijgen steeds beter inzicht in de risico's van klimaatverandering. Tegelijkertijd werken we als VVK met steeds meer partners samen om die risico's ook daadwerkelijk te verkleinen. Daarin hebben we allemaal een rol. Veel vraagstukken blijken complex en vereisen samenwerking.

Het afgelopen jaar hebben we gelukkig belangrijke stappen kunnen zetten. Op zowel het thema waterzuinig bouwen als waterzuinige industrie is voortgang geboekt. Deze onderwerpen hebben we ook in de landelijke gremia geagendeerd.

Een thema dat steeds belangrijker wordt, is **weerbaarheid**. Dat gaat erover hoe we ons kunnen voorbereiden op crisissituaties. Met technische maatregelen en protocollen, maar tijdens de Klimaatop op 5 december in Wageningen viel mij vooral op hoe belangrijk sociale cohesie is voor een weerbare samenleving.

De komende bestuursperiode zullen zich vast nog weer nieuwe uitdagingen aandienen. VVK is na ruim zes jaar ondertussen een bewezen platform voor dialoog en actie. Laten we de komende jaren verder werken aan een krachtige, weerbare en klimaat- en toekomstbestendige regio!

Met vriendelijke groet, Carlo van Dijk

JLieferink@Vallei-Veluwe.nl'."/>

DE KRACHT VAN DE REGIO

**NOTEER IN UW AGENDA:
DE REGIONALE KLIMAATOP VALLEI & VELUWE 2026**

**DEZE VINDT PLAATS OP
4 DECEMBER 2026 - 9:00 UUR - 13:00 UUR**

Wilt u een uitnodiging ontvangen?
Stuur dan een mail naar José Lieferink:
JLieferink@Vallei-Veluwe.nl

1. 1. VALLEI & VELUWE KLIMAATBESTENDIG EN SAMENWERKING MET HAAR PARTNERS

Basis voor samenwerking: Regionaal Manifest Ruimtelijke Adaptatie 2017

In 2017 spraken 28 gemeenten, waterschap Vallei en Veluwe, provincies Gelderland en Utrecht, Veiligheidsregio's, Vitens, GGD's en Rijkswaterstaat de gezamenlijke ambitie uit om in 2050 een klimaatrobuuste regio te willen zijn waar we veilig, gezond en welvarend samenleven. Deze ambitie is vastgelegd in ons Manifest. En sindsdien werken we samen op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

De speerpunten om ruimtelijk in te spelen op klimaatverandering staan in ons Regionaal Adaptatie Plan (RAP), dat partners in 2020/2021 hebben vastgesteld. Hiermee sluiten we aan op de landelijke systematiek van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). Met een speerpunt bedoelen we een inhoudelijke en regionaal breed gedeelde klimaatuitdaging. Gaandeweg zijn er nieuwe speerpunten toegevoegd op basis van behoefte van partners en de actualiteit. Wil je meer weten kijk dan op onze website www.klimaatvalleienveluwe.nl

Waarde Vallei en Veluwe Klimaatbestendig: VVK

Ons motto is: Regionaal delen, lokaal doen. Want elke partner pakt zelf al veel klimaatuitdagingen op door in te spelen op de impact en deze te vertalen in keuzes voor de ruimtelijke inrichting. Van nieuwbouwplannen tot riolering en voorlichting. VVK pakt regionaal op wat regionaal nodig is: op initiatief en/of behoefte van partners en in het kader van onze rol in het DPRA.

Niet iedereen kan en hoeft alles zelf uit te zoeken en te ontwikkelen. Veel uitdagingen zijn organisatiegrensoverschrijdend, vragen (eerst) om een gedeelde kennisbasis en inzicht. Denk aan grondwatervraagstukken en droogte. Of er ontbreekt instrumentarium en praktische handvatten. Ook zijn er soms vraagstukken die geen partner kan of wil oppakken (geen capaciteit/prioriteit/het gaat velen aan). Dáár komt de VVK-samenwerking van pas. Om kennis en goede praktijkvoorbeelden te delen, bestuurlijke krachten te bundelen, efficiency te behalen (bijvoorbeeld de klimaateffectatlas, regionale risicodialoog), knelpunten en uitdagingen te agenderen in diverse (bestuurlijke) gremia (Rijn Oost, landelijk DPRA netwerk) en ons klimaat- en wateropgaven te borgen via andere netwerken. Zolang dat nog niet vanzelf gaat, in beleid is vastgelegd, hebben we als VVK een gezamenlijke uitdaging.

Vallei en Veluwe Klimaatbestendig: zo werken wij!

IMPACT

MAATSCHAPPELIJK RUIMTELIJK FINANCIËEL

Vallei & Veluwe Klimaatbestendig Regionaal delen, lokaal doen!

Hoe werkt het VVK netwerk?

Het VVK netwerk werkt thematisch en doelgericht samen op diverse schaalniveau's. Zie bijgaand kaartje dat de schaalniveau's en netwerken illustreert. De drie DPRA en waterketen regio's PWVE, Oost- en Noord Veluwe vormen het laagste niveau. Dan komt VVK, provincie en Rijn-Oost, landelijke DPRA netwerk waar we als VVK een geluid afgeven. In het landelijke DPRA speelveld zijn een we een unieke en inspirerende samenwerking van drie werkregio's.

De partners (bestuurlijk en ambtelijk) zijn ook vertegenwoordigd in andere regionale thematische netwerken, zoals FoodValley, Stedendriehoek en Kop van de Veluwe en Regio Zwolle. En dit zijn nog maar enkele voorbeelden. Het is de gezamenlijke uitdaging om te zorgen voor goede onderlinge afstemming.

IN 2025 IS DE TWEDE CYCLUS VAN HET DELTAPLAN RUIMTELIJKE ADAPTIE (DPRA) INGEGAAN. DAT BETEKENT DAT VOOR DE TWEDE KEER STRESSTESTEN MOETEN WORDEN UITGEVOERD EN DAARNA HET VOEREN VAN RISICODIALOGEN. EEN ACTIVITEIT DIE WE SAMEN OPPAKKEN OMDAT DIT PAST IN ONZE MANIER VAN WERKEN: REGIONAAL DELEN, LOKAAL DOEN.

2. De opgave in beeld

2.1 STRESSTESTEN

In het voorjaar van 2025 zijn we gestart met het uitvoeren van de stresstesten. Deze keer hebben we de stresstesten opgesplitst in de fysieke impact van klimaatverandering en de maatschappelijke impact daarvan.

De **fysieke impact** en veranderingen door klimaatverandering zijn in beeld gebracht. Deze kaarten zijn te vinden op onze website www.klimaatvalleienveluwe.nl/klimaateffectatlas. Voor een groot deel van de informatie is gebruik gemaakt van de **landelijke klimaateffectatlas** die de afgelopen jaren is aangevuld met nieuwe en actuelere kaarten, bijvoorbeeld over hitte en groen. Voor het bepalen van de wateroverlast zijn nieuwe berekeningen voor onze regio uitgevoerd. Zowel voor de kortdurende piekbui als de langdurige neerslag over 2 dagen (Limburgbui) zijn nieuwe wateroverlastbeelden bepaald.

OM GOED TE BEPALEN HOE GROOT/HOOG HET RISICO IS BIJ NEERSLAG MOET NOG EEN RISICOINSCHATTING GEMAAKT WORDEN OP BASIS VAN DE WATERBEELDEN. DE PLANNING IS OM DIT IN 2026 UIT TE VOEREN.

De **maatschappelijke impact** van de klimaatverandering voor de regio Vallei & Veluwe is ook in beeld gebracht. In een workshop met alle partners en aangevuld met informatie uit onder andere publicaties van het Planbureau voor de Leefomgeving, zijn de gevolgen van klimaatverandering uitgewerkt. Daarbij is meegenomen wat de risico's zijn door de kans op voorkomen, omvang van de effecten en intensiteit van de effecten. De rapportage geeft een volledig overzicht van alle risico's en vormt daarmee een basis voor de risicodialogen en is te vinden op www.klimaatvalleienveluwe.nl

2.2 REGIONALE KLIMAATEFFECTATLAS

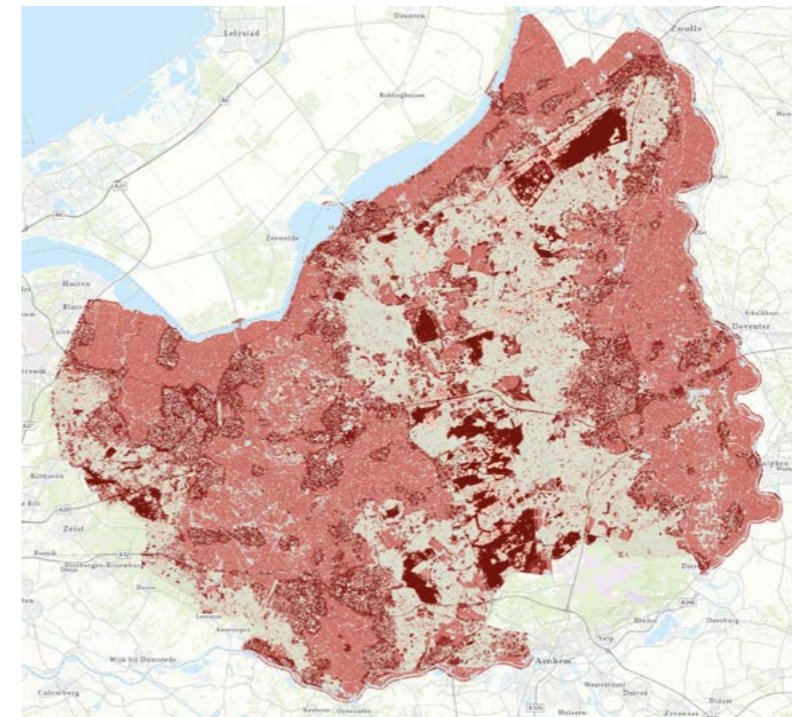
Als VVK hebben wij al sinds 2019 onze eigen **Klimaateffectatlas**. Nieuwe kaarten uit de stresstest zijn toegevoegd, waardoor de atlas voor iedereen de komende jaren weer actueel is. Als er de komende jaren nieuwe regionale kaarten beschikbaar komen, zullen deze ook worden opgenomen in de atlas.

Om het gebruik van de regionale Klimaateffectatlas te vergroten is een **webinar** georganiseerd voor alle (potentiële) gebruikers. De deelnemers zijn meegenomen in de beschikbare informatie en ook de wijze hoe ze deze bij hun eigen ontwikkelingen kunnen gebruiken.

Risicodialoog

Vanaf medio 2026 staat de volgende ronde risicodialogen op de planning, zoals is afgesproken in het Deltaprogramma. VVK heeft het initiatief genomen om een Plan van Aanpak op te stellen waarin is aangegeven welke dialogen gevoerd dienen te worden, wie hiervoor het initiatief moet nemen en hoe de uitwisseling tussen verschillende schaalniveaus (van lokaal tot nationaal) plaats kan vinden.

HET CONCEPT PLAN VAN AANPAK IS IN DE REGIO'S BESPROKEN EN IN APRIL 2026 IS EEN BREDE INHOUDELIJKE BIJeenKOMST GEHOUDEN MET ALLE VVK-PARTNERS. MEDIO 2026 WORDT HET PLAN VAN AANPAK RISICODIALOGEN AFGEROND.

Gevoelstemperatuur hete zomerdag

De hittekaart gevoelstemperatuur laat de lokale gevoelstemperatuur zien op een extreem hete zomermiddag. In de kaart zijn weersfactoren verwerkt en omgevingsfactoren (schaduwwerking, verkoeling planten door verdamping, opwarming gebouwen en blokkeren wind) meegenomen.

3. Acties

In 2020 hebben de VVK partners een aantal speerpunten benoemd. Gaandeweg zijn daar nieuwe thema's aan toegevoegd. Hieronder volgt een update van de acties die daaruit voortvloeien. Voor andere DPRA-vraagstukken verwijzen we naar vorige rapportages.

3.1 WATERZUINIGE INDUSTRIE

Beschikbaarheid van (drink) water is niet meer vanzelfsprekend over een aantal jaren. Meer en meer wordt er over drinkwatercongestie gesproken en enkele bedrijven krijgen nu al geen aansluiting meer. We zijn aan de slag gegaan! In 2025 zijn er voor 3 bedrijven in onze regio waterscans uitgevoerd. Deze zijn begin 2026 afgerond met een gesprek per bedrijf welke maatregelen uitgevoerd kunnen worden. De (voorlopige) resultaten van de waterscans zijn op de klimaatop 2025 gepresenteerd in een speciale deelsessie waar ook ondernemers voor waren uitgenodigd.

De verkenning Waterrotonde Nijkerk-Putten is in een volgende fase aanbeland. Twee bedrijven, gemeenten Nijkerk en Putten, Vitens, waterschap Vallei en Veluwe en provincie werken samen toe naar een circulair watersysteem. De voorverkenning is uitgevoerd en door water in de bedrijven te gaan hergebruiken kan 1,1 miljoen m³ grond- en drinkwater worden bespaard. Dat is heel veel! Er wordt een pre-engineering uitgevoerd voor de installatie die gebouwd moet gaan worden om hergebruik van water te realiseren. Zo'n realisatie van een waterrotonde maakt oplossingen mogelijk voor verschillende maatschappelijke regionale vraagstukken:

- het schaarse grondwater dat de bedrijven gebruiken in hun proces komt beschikbaar voor drinkwater. Zoals bekend is drinkwater inmiddels een zeer schaars goed, terwijl de vraag naar drinkwater toeneemt. De laagwaardige toepassing van grondwater wordt zo goed als beëindigd, conform provinciaal beleid.
- de Waterrotonde zorgt voor ruimte op de rioolwaterzuiveringsinstallaties van het waterschap (die nu aan hun maximale capaciteit zitten).
- als resultaat van dit alles ontstaat ruimte voor woningbouw.

Velen zijn enthousiast over onze aanpak en door samen te werken komen we verder, al hebben we nog een aantal stappen te zetten. De te bouwen installatie vraagt stroom en die is niet beschikbaar. Wet- en regelgeving voorziet nog niet voor het gebruik van hergebruikt water in de voedselindustrie. Hierin moeten nog stappen worden gezet. Daarnaast zijn we vergunningsprocedures opgestart.

ER ZIJN VEEL MOGELIJKHEDEN BIJ ONDERNEMERS OM WATER TE BESPAREN EN MOGELIJK HER TE GEBRUIKEN. WE ZULLEN HIER MEE VERDER GAAN! DE RESULTATEN VAN DE WATERSCANS EN DE GELEERDE LESSEN ZULLEN WE IN DE TWEEDE HELFT VAN 2026 DELEN. ALS VVK ZULLEN WIJ VERBINDEND EN AGENDERD ZIJN.

3.2 DRINKWATERBESPARING: BOUWTAFEL WATERZUINIGE WIJKEN

Het afgelopen jaar is de coalitie gericht op drinkwaterbesparing in nieuwbouw en grootschalige verbouw gegroeid naar een bijna landelijke beweging. Dit VVK initiatief is in 2023 gestart (Vitens, waterschap en provincie Gelderland, gemeente Ede).

Tot nu toe bracht de coalitie de bestaande oplossingen in kaart en ontwikkelde praktische hulpmiddelen (**achtergrond en bouwstenen**). Het afgelopen jaar is gewerkt aan het vastleggen van duidelijke richtlijnen, het uitvoeren van voorbeeldprojecten en het vergroten van bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak. Zo laten we zien: waterzuinig bouwen kan, en we doen het samen. In april 2026 vond de bestuurlijke bijeenkomst plaats waar veel VVK partners (naast initiatiefnemers ook provincie Utrecht en ca 8 gemeenten) de lobbyagenda hebben vastgesteld en het Manifest is in juni aan de Tweede Kamer aangeboden. De rol van VVK is veranderd van aanjagend naar nu vooral agenderend en kennisdelen.

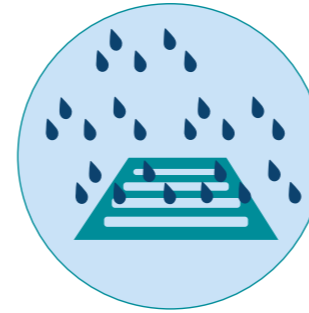
3.3 COMMUNICATIE WATEROVERLAST EN DROOGTE NAAR BEWONERS

Op de flanken van de Veluwe hebben in de natte winter van 2023-2024 bewoners veel overlast ervaren. Waterschap en gemeenten kregen veel meldingen binnen. De communicatie naar bewoners over handelingsperspectief, inzicht in de problematiek en mate waarin waterschap, gemeenten en/of provincie wel of niet of beperkt invloed en een rol hebben, kan beter. Daarom is dit initiatief in

2025 gestart om als overheden beter voorbereid te zijn op communicatie naar bewoners in extreme situaties met impact op bebouwing. En daarnaast de meldingen ook te benutten voor het actuele **waterbeeld**. Als communicatiebasis ligt er nu een zogenaamde Messagehouse, waarin de essentie van de gezamenlijke boodschap is samengevat die alle partijen kunnen gebruiken. Begin 2026 is een Toolbox met communicatiemateriaal opgeleverd (beeld en teksten wateroverlast en droogte). Ook is een communicatiestrategie opgesteld met kleurcodering die aansluit bij het waterbeeld. De Toolbox en strategie wordt zomer 2026 getest door een aantal gemeenten in ons werkgebied. Na de testfase wordt de Toolbox aangepast en gedeeld met alle gemeenten VVK.

Tip van de maand:
Maak uw tuin winterklaar:
bladeren kunnen een
natuurlijke bodemlaag zijn.

3.4 GEEN REGENWATER IN HET RIOOL

Het is belangrijk om het regenwater vast te houden daar waar het valt, dit vult de grondwatervoorraad aan. Daarnaast is schoon regenwater in het riool is niet wenselijk, omdat het rioolstelsel en de RWZI groter ingevoerd moeten worden dan nodig is. Nu stroomt veel regenwater naar de rioolwaterzuiveringen (RWZI) en wordt dit schone regenwater vermengd met het afvalwater. Zo raken RWZI's hydraulisch vol, en past er bijna geen extra afvalwater bij van nieuwe woningen en bedrijven. Waterschap en gemeenten zijn samen verantwoordelijk om minder regenwater naar de RWZI te transporteren. De afgelopen jaren zijn er al vele hectaren bij gemeenten afgekoppeld en deze ontwikkeling zet zich voort.

Door de klimaatverandering met de piekbuien en de uitbreiding van het aantal woningen is een versnelling noodzakelijk. In 2025 heeft het Waterschap voor de komende 6 jaar een bedrag beschikbaar gesteld om geen regenwater in het riool te krijgen.

➤ **DE FOCUS LIGT HIERBIJ OP OPENBAAR TERREIN IN
PRIORITEITSGEBIEDEN. DIT ZIJN BIJVOORBEELD BIJ
OVERBELASTE ZUIVERINGEN EN ACTIEVE OVERSTORTEN.**

De zuiveringskringen die prioriteit zijn: Harderwijk, Ede, Apeldoorn, Nijkerk, Amersfoort, percelen van woningcorporaties en Bedrijven(terreinen).

3.5 WATEROPLAOP WATERNETWERK VELUWE

In 2022 is gestart met het uitwisselen van kennis en verdiepen van gezamenlijke vraagstukken rondom grond- en drinkwater op de Veluwe met alle overheden en Vitens. Ter verbetering van het samenspel, het werken aan een gezamenlijke kennisbasis en agenderen van relevante vraagstukken. De volgende actuele VVK-trajecten vallen onder het "water netwerk": Bouwtafel Waterzuinige Wijken, Actie Waterzuinige Industrie en Project communicatie wateroverlast en droogte naar bewoners. Zie voor afgeronde vraagstukken vorige voortgangsrapportages.

Op de "**wateroploop**" in oktober 2025 stonden de mythes en complexiteit van het grondwater centraal. Ruim 60 deelnemers van gemeenten, waterschap, provincies, Vitens en andere belangstellende bogen zich over de mythes (veronderstellingen hoe het systeem werkt) en omgaan met complexiteit en de drie VVK trajecten en het traject Sponsstrategie van de regio Noord-Veluwe. Bekijk hier de terugblik op de [website van VVK](#).

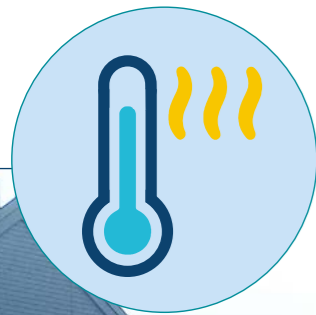
3.6 AAN DE SLAG MET HITTE

Vanaf december 2024 is de actie 'aan de slag met hitte' gestart, dit gaat over het opstellen van gemeentelijke Integrale actieplannen hitte bekend onder de noemer: Het Integraal Actieplan Hitte.

DOOR KLIMAATVERANDERING MOETEN GEMEENTEN ZICH VOORBEREIDEN OP TOENEMENDE HITTEGOLVEN.

Vanuit de provincie Utrecht en Gelderland worden gemeenten door deze actie actief gestimuleerd om een Integraal Actieplan Hitte op te stellen. De bedoeling is dat gemeenten hierdoor vanuit verschillende afdeling (gebied, gebouw en gezondheid) aan een effectief hittebeleid werken.

De samenwerking is zo opgezet dat gemeenten samen met landelijke hitteadviseurs aan de slag gaan en deze worden dan weer ondersteund door provincies. Nadat VVK het onderwerp op de kaart heeft gezet, aangejaagd heeft, is het onderwerp hitte nu ingebed in het provinciaal beleid. De provincie trekken nu de kar.

3.7 ONTWIKKELING ACTIE BIOBASED BOUWEN

Naast de 11 dealpartners die op 6 december 2024 de overeenkomst hebben ondertekend, sluiten zich op 22 januari ook vier nieuwe partijen aan bij de deal.

HET AFGELOPEN JAAR IS DAARNAAST INTENSIEF GEWERKT AAN ACTIEPLANNEN OM BIOBASED BOUWEN STRUCTUREEL TE VERANKEREN IN UITVRAGEN EN AANBESTEDINGEN, WAARBIJ ZICHTBAAR IS DAT DIT INMIDDELS OP GROTE SCHAAL IN DE PRAKTIJK WORDT TOEGEPAST.

Doordat het waterschap, gemeenten en corporaties gezamenlijk dezelfde ambitie binnen de regio nastreven, kan het thema bovendien integraal worden opgepakt. Vanuit de ondersteuning op toekomstbestendige gebiedsontwikkeling worden hierin al mooie stappen gezet en ontstaat steeds meer samenhang tussen beleid, uitvoering en samenwerking in de praktijk. Biobased bouwen is opgenomen in diverse activiteiten en heeft geen aandacht meer nodig van VVK.

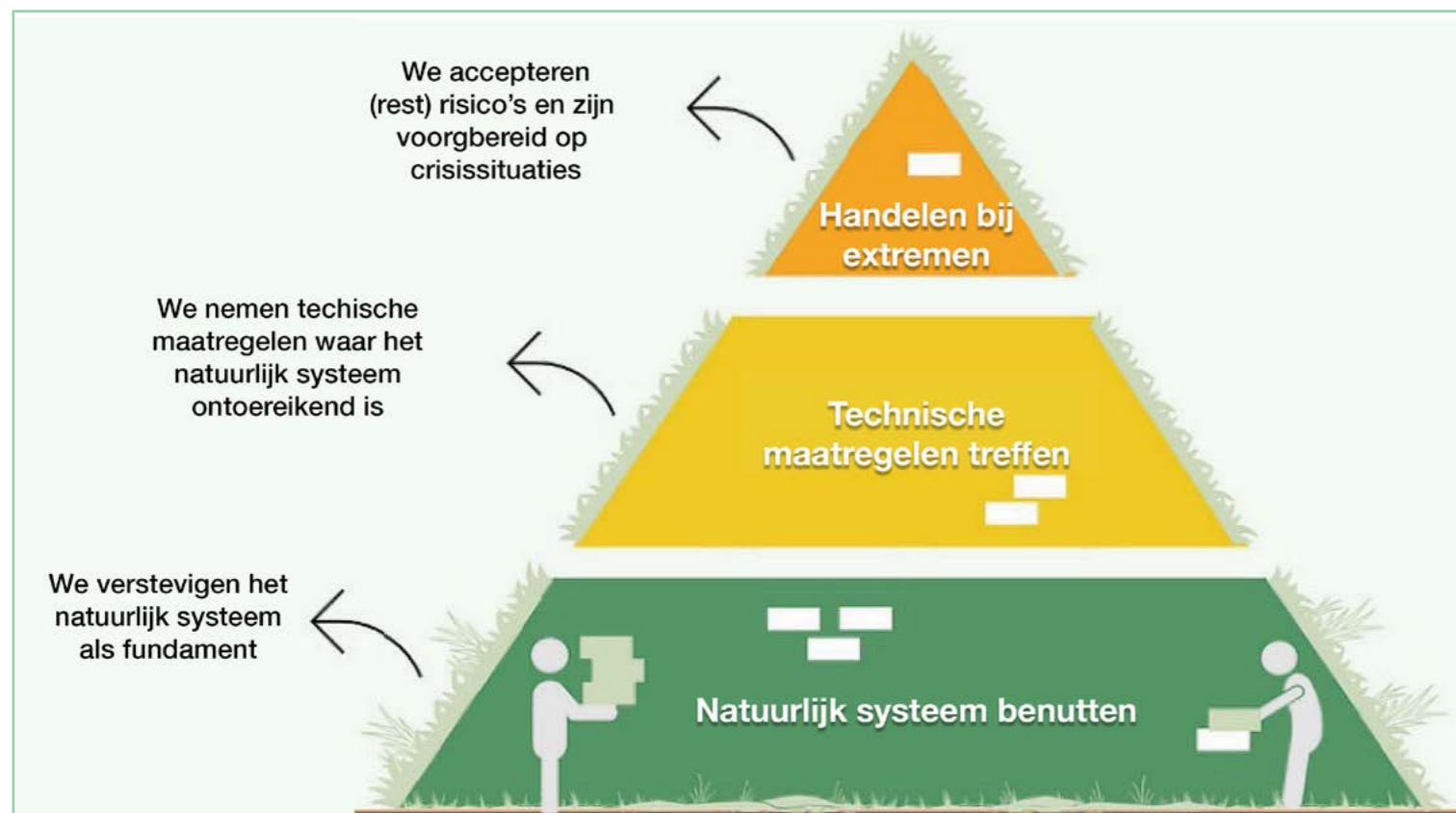

3.8 ADAPTATIEPIRAMIDE

Ook een Piramide voor Klimaatadaptatie voor jouw organisatie?!

In samenwerking met stichting Climate Adaptation Services (CAS) hebben we in onze werkregio het beeldmerk ontwikkeld van de Piramide voor Klimaatadaptatie. De piramide is een metafoor voor een klimaatbestendige regio die tegen een stootje kan. Aan de piramide is een werkplan gekoppeld waarmee gemeenten heel eenvoudig hun beleid kunnen toetsen en aanscherpen op klimaatadaptatie. Hoe weet je als gemeente of je nu goed bezig bent met klimaat adaptatie?

Hoe kan je daar makkelijk je collega's van je eigen, of van andere afdelingen bij betrekken in een integrale aanpak? Kiezen we samen de juiste maatregelen? Liggen we op koers voor een klimaatbestendige leefomgeving? Hoe werken we daarin beter samen?

DE PIRAMIDE VOOR KLIMAATADAPTATIE IS ALS BEELDMERK VOOR EEN KLIMAATBESTENDIG DORP, STAD OF REGIO IN 2025 OOK OPGENOMEN IN HET LANDELIJK DELTA PROGRAMMA RUIMTELIJKE ADAPTATIE.

Om daar beter zicht op te krijgen, is de adaptatiepiramide ontwikkeld. Deze visuele methode kan helpen om samen een eerste beeld te krijgen in bovenstaande vragen. De adaptatiepiramide helpt om het begrip klimaatadaptatie, en ook de doelen en maatregelen die je als organisatie neemt (of kunt nemen), in een kader te plaatsen. Het is letterlijk een praatplaat om het gesprek hierover op gang te brengen.

In samenwerking met pilot-gemeenten Leusden, Nijkerk, Renkum, Soest en Wageningen uit onze regio, heeft stichting CAS een eenvoudige **handleiding voor het organiseren van een workshop met de adaptatiepiramide** geschreven. Bij de handleiding is ook een uitgebreid werkpakket, met achtergrondbladen, DPRA-kansenkaarten en ook een on-line module om zelf je adaptatiepiramide op te bouwen, uit te printen, of meer. Provincie Gelderland heeft dit medemogelijk gemaakt met een eenmalige subsidie.

Monitoring

Voor de uitwerking van de monitoring van klimaatadaptatie is de samenwerking gezocht met de andere DPRA werkregio's in de provincie Gelderland. De aandacht ligt daarbij op de vraag of we 'op koers liggen' met de aanpak van klimaatadaptatie. Er zijn werkbijeenkomsten georganiseerd om een aantal vragen te verkennen zoals heeft een regionale monitoring meerwaarde bovenop de landelijke monitoring die in ontwikkeling is? En hoe geef je een regionale monitoring vorm? Dit heeft geleid tot een tussenrapportage en het voornemen om een bestuurlijke notitie op te stellen die in 2026 wordt voorgelegd aan alle DPRA werkregio's in Gelderland.

Uit de verkenning komt naar voren dat de klimaateffectatlas door recente uitbreiding veel informatie geeft om de voortgang van de vergroening (voorkomen hittestress) te monitoren. Monitoring van wateroverlast en droogte is een stuk ingewikkelder. We kijken hier naar de hele regio om wateroverlast en droogte uit te werken omdat er veel regionale informatie nodig is om de monitoring uit te voeren.

4. Bestuurlijke uitdagingen: werken aan veiligheid en veerkracht

Op de klimaatop 2025 hebben wij een bestuurlijke workshop georganiseerd om te toetsen of er bestuurlijk draagvlak is voor mogelijke gezamenlijke acties voor drie actuele thema's in VVK verband.

De achterliggende gedachte was daarbij hoe we (bestuurlijke) slagkracht in de regio kunnen organiseren voor een slimme integrale en inclusieve aanpak van klimaatadaptatie. We hebben daarbij de volgende 3 actuele cases uit de praktijk besproken:

- Hoe verkleinen we de risico's en gevolgen van natuurbranden op Veluwe en Heuvelrug?
- Hoe komen we tot een gezamenlijke strategische aanpak van toekomstbestendig grondwatersysteem van de Veluwe?
- Hoe borgen we ambitie en 'lessen' en tools van de Bouwtafel Waterzuinige Wijken?

4.1 NATUURBRANDEN

Natuurbranden zijn actueel! In 2025 zijn er grote natuurbranden geweest en in het voorjaar van 2026 weer. In de klimaateffectatlas is ook een kaart opgenomen waarop te zien is dat de kans op natuurbranden toe gaat nemen in de toekomst. De veiligheidsregio's hebben dit onderwerp al geagendeerd vanuit de ervaring die zij hebben opgedaan met preventie en bestrijding. Echter de risico's zijn er niet minder om, de kwetsbaarheid van onze bossen en heide blijft groot. Maar de aanpak is ook complex; met een groot en versnipperd areaal, verschillende visies op beheer, vele soorten van gebruik, beperkt toezicht en beperkte middelen, et cetera. Waar te beginnen om meer regie en samenhang te brengen?

We zijn begin 2026 gestart met de uitwerking van deze vraag en er bleek al acties in uitvoering te zijn! Een taak voor VVK om de verschillende netwerken met elkaar te verbinden, onze kracht!

Wat loopt er al

Er lopen Voor de beheersing van natuurbranden in Gelderland en Utrecht vergelijkbare trajecten voor een gebiedsgerichte aanpak, in samenwerking tussen gemeenten, provincie en de Veiligheidsregio's. Deze aanpak kent een onderscheid gemaakt in 2 sporen.

Spoor 1: Het benoemen van risicovolle objecten binnen gemeentegrenzen, waarvoor de gemeente primair verantwoordelijk is. In onze regio zijn gemeenten met natuur in eigendom. Hiervoor worden gemeentelijke plannen van aanpak voor natuurbrandbeheersing gemaakt.

Spoor 2: Het benoemen van natuurgebieden en infratracés, waarvoor provincie regieverantwoordelijk heeft. De veiligheidsregio's zijn bij beide sporen betrokken.

Om natuurbranden beter te kunnen beheersen is compartimentering nodig en dit vraagt om samenwerking van de verschillende terreinbeherende organisaties en de veiligheidsregio's. Een onderzoek naar hoofdcompartimenten is afgerond. Daarbij is omschreven welke maatregelen kunnen worden genomen om een gebied weerbaarder te maken tegen natuurbranden. De volgende stap is een nadere indeling naar subcompartimenten en deelgebieden. Per deelgebied wordt een plan van aanpak voor de beheersing van natuurbranden opgesteld. In Gelderland is gestart met meest risicovolle gebieden. Dat is Veluwezoom en daarna Putten, Ermelo, Harderwijk Zuid. Terrein beherende organisaties (TBO's) hebben hierin een belangrijke rol.

Veiligheidsregio's, gemeenten en provincies werken hier samen op reguliere basis. Voor de gebiedsgerichte aanpak in spoor 2 zijn er vanuit de provincie en de veiligheidsregio's projectleiders betrokken van waaruit kennis wordt gedeeld met het VVK netwerk.

Wat loopt er nog meer

Vanuit VVK werken we ook mee aan onderzoek naar klimaatrobuuste bossen die ook beter weerbaar zijn tegen natuurbrandrisico. Kennisdeling vindt plaats via het VVK netwerk, onder meer in de vorm van een webinar.

4.2 LOBBY BOUWTAFEL

De drinkwatervoorziening staat onder druk. Als regionale partners moeten we samen optrekken om de voorziening voor huishoudens en bedrijven en industrie. Daarom zijn VVK-partners al enkele trajecten gestart: Actie waterzuinige industrie, Bouwtafel waterzuinige wijken en de afgeronde pilot in Apeldoorn Waterwinnen. Veel kan al wel in de regio, maar op enkele punten is het Rijk aan zet met met name Bouwbesluit.

DAAROM STAAT VVK ACHTER DE BESTUURLIJKE LOBBY VANUIT DE BOUWTAFEL WATERZUINIGE WIJKEN. EN ACTIEVE PARTNERS ZIJN WATERSCHAP, VITENS, GEMEENTE EDE (AMBASSADEUR) EN PROVINCIES. DE OPROEP IS AAN ALLE PARTIJEN OM AAN TE HAKEN.

Zie voor toelichting op de Bouwtafel [hoofdstuk 3.3](#).

4.3 GRONDWATER VELUWE

Tijdens de klimaatop van 2025 is in de bestuurlijke wens uitgesproken om te komen tot een gezamenlijke bestuurlijke aanpak van droogte en het grondwaterbeheer voor de Veluwe. Daarbij is de vraag gesteld of een interbestuurlijk omgevingsprogramma grondwater Veluwe en goed instrument zou kunnen zijn om deze gezamenlijke aanpak uit te werken en met elkaar vast te leggen. Begin 2026 heeft VVK een verkenning gestart naar de bedoeling van en afwegingen voor dit instrument, met wellicht een voorbeeld en alternatieven. In de tweede helft van 2026 worden de resultaten van deze verkenning verwacht. Daarbij wordt geleerd van o.a. de Blauwe Agenda Utrechtse Heuvelrug en aanpak Achterhoek. En goed gekeken naar de context met andere (bestuurlijke) ontwikkelingen.

5. Gouden druppel 2025

5.1 NOMINATIES & WINNAAR 2025

Ook in 2025 werd de Gouden Druppel uitgereikt. Dit is een wisselbokaal waarmee een innovatief project in het zonnetje wordt gezet. Met vijf mooie nominaties was het wederom lastig kiezen voor de jury.

HET LAAT GOED ZIEN HOE WE ALS REGIO AAN DE WEG TIMMEREN ALS HET GAAT OM KLIMAATADAPTATIE.

DE ANDERE VIER GENOMINEERDEN HADDEN OOK EEN GOEDE KANS HIER NOG EVEN DE PROJECTEN OP EEN RIJ DIE OOK OP EEN VERNIEUWENDE WIJZE BIJDAGEN AAN KLIMAATADAPTATIE:

- NIEUWE RWZI BENNEKOM EN TRANSPORTLEIDING WAGENINGEN
- TOEKOMSTBESTENDIG MAKEN VAN EEN WOONWIJK IN HEERDE
- GEMEENTE SOEST: CAMPAGNE UITLEG GESCHEIDEN RIOLERING RICHTING INWONERS
- NETWERK DAT HITTESTRESS MEET IN NIJKERK

5.2 WINNAAR 2025: HOLIE MOLIE

Dit jaar ging de prijs naar Holie Molie een initiatief van Lanny Olie, een initiatief dat zich onderscheidt door creativiteit, impact en een inspirerende manier van bewustwording creëren rond water en klimaat.

DE HOLIE MOLIE TRANSPORTEERT ÉN INFILTREERT AFGEKOPPELD REGENWATER BOVENGRONDS IN DE VOORTUIN VAN EEN WONING ZONDER RISICO OP WATEROVERLAST. DE JURY PREEST VOORAL DE TOEGANKELIJKHEID VAN HET CONCEPT EN DE BEWEZEN KRACHT OM INWONERS IN BEWEGING TE BRENGEN.

Lees hier alles over de nominaties en de winnaar: klimaatvalleienveluwe.nl/gouden-druppel

Save the date:
Klimaattop
4 december 2026 in Ede

“De kracht van de regio”

— *Grond voor drinkwater creëren we samen* —

Hoe zorgen we samen voor voldoende én schoon drinkwater in een tijd van droogte, groei en klimaatverandering? Tijdens de Klimaattop Vallei & Veluwe 2026 staat de kracht van regionale samenwerking centraal.

➤ **OVERHEDEN, BEDRIJVEN, KENNISPARTNERS EN MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES KOMEN BIJEEN OM KENNIS TE DELEN, CONCRETE VOORBEELDEN UIT DE REGIO TE BESPREKEN EN SAMEN HANDELINGSPERSPECTIEF TE ONTWIKKELEN ROND HET THEMA DRINKWATER.**

De top is jaarlijks dé plek om inspiratie op te doen, regionale kennis te delen en gezamenlijke koers te bepalen.

Dit keer komen we samen bij de Mauritskazerne in Ede. Noteer deze datum in uw agenda: **4 december 2026 van 9:00 tot en met 13:00.**

Nog geen uitnodiging gehad?

Neem dan contact op met JLiefink@Vallei-Veluwe.nl.

VALLEI & VELUWE Klimaatbestendig

Regionaal delen. Lokaal doen!

Colofon

Deze voortgangsrapportage is opgesteld door het kernteam Vallei & Veluwe Klimaatbestendig: Martine de Haan en Simon Troost (redactie), Marieke Leentvaar, Marijke Jaarsma, Charles Rijsbosch, Sandy Hofland, Bram Luteijn, Nancy de Vries en Anneke van der Kraan, José Lieferink.

Juni 2026

www.klimaatvalleienveluwe.nl

